

Çözüm bulunacak sorular

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 02 Nisan 2020 20:41 -

Sosyalizmin tarihini genel hatlarıyla öğrenmek başlangıç için yeterli olabilir ama zaman içinde yetersizleşir ve hele de 1989-1991 sonrasında sosyalist ülkelerin çözülmesinin ardından iyice yetersiz olur. Kolay çözümler bulmak zor değildir ama bununla ancak kendinizi kandırırsınız. Bu ülkelerin tarihlerinin ayrıntılı incelenmesi gerekir.

Bu incelemede küçük ülke tarihleri önemlidir. Küçüklüklerini akıldan çıkarmamak gerekir ama bunlar daha büyük sosyalist ülkelerin –SSCB gibi- tarihleri hakkında önemli ipuçları verirler. Dünyanın altıda birini kaplayan SSCB çok büyük bir ülkedir ve bu ülkenin genel tarihinden çok bölgelerin tarihlerini öğrenmeye çalışmak daha doğru olur. Sosyalizmin çözülerek tarihe karışmasında bütün ülke için geçerli saptamaların yanı sıra, bölgelere göre değişen saptamalar da olacaktır.

Küçük sosyalist ülkelerin tarihlerinde uygulanan politikaların etkisini ve isimler olarak insanların dönüşümünü izlemek daha kolaydır. SSCB gibi büyük bir ülkede ve hele de bu ülke değişik cumhuriyetlere parçalanmış ise işiniz daha zordur. SSCB'den 15 bağımsız ülke çıktı: Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Özbekistan, Türkmenistan, Ukrayna, Beyaz Rusya, Tacikistan, Moğolistan, Kazakistan, Estonya, Letonya, Litvanya, Moldova, Gürcistan. 1991 sonrasındaki gelişmede –tamamında kapitalizm egemen olmakla birlikte- farklı gelişen ülkeler vardır.

Kim demiş yeni devletler kurulması dönemi bitti diye?

Her ne ise, SSCB ve sonrasındaki ülkelerde sosyalizmin tarihini ve çözüldükten sonraki tarihi incelemek fazlasıyla büyük bir konudur. Kendinizi en fazla Rusya Federasyonu ile sınırlandırabilirsiniz ki bu bile büyüktür ama yine de incelenebilir.

Küçük sosyalist ülkelerin tarihi –mesela Bulgaristan- farklıdır ama çok da farklı değildir. Bu ülkedeki sosyalizmin ve 1989 sonrasındaki tarihinin incelenmesinde şöyle bir de avantaj vardır: çok sayıda inceleme Almancaya çevrilmiştir. Rusya Federasyonu için ise bu kadar çok çeviri (Almanca ve İngilizce) yoktur ama yine de olanlarını okumak gerekir.

Çözüm bulunacak sorular

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 02 Nisan 2020 20:41 -

Rusya Federasyonu'nun 1991 sonrasındaki tarihinin ana hatlarını **Küresel İç Savaş ve Türkiye** kitabında belirtmişim. İnceleme eksiktir, burası açık ama ana hatlarıyla vardır. Keza Yeni kurulan Rusya Federasyonu Komünist Partisi'nin kısa tarihi ve sosyalizmin çözülmesinden sonraki Rusya Federasyonu tarihi de 1996'da yayınlanan **Rusya'da Komünistler Ne İstiyor?** kitabında vardır. Bu kitabı www.engineerkinerkitaplar.blogspot.com da bulabilirsiniz. Bu iki kitap reel sosyalizm sonrasındaki Rusya için –eksikleri bulunmakla birlikte- iyi bilgi kaynağıdır.

Bulgaristan gibi 9 milyon nüfuslu küçük sosyalist ülkelerin tarihini incelediğiniz zaman bazı sorular daha somut ortaya çıkıyor. Genel inceleme dönemi geçti artık, ayrıntılı incelemeye ihtiyacımız bulunuyor.

Bulgaristan tarihini detaylı öğrendim diyebilirim. Bu ülkeyle ilgili bilgi **Geleceğe Dönüş** kitabında savunulan küçük üreticiliğin sosyalist devrimin ve sosyalist toplumun önemli güçlerinden birisi olduğu tezini doğruladı.

Ve başka bir sorunu ortaya çıkardı: sosyalist yurtseverlik.

Sosyalizm sonrasındaki bütün kapitalist ülkelerde milliyetçilik önemlidir. Bu durum birdenbire ortaya çıkamayacağına göre yıllarca iktidarda bulunan komünist partilerinin uygulamalarına bakmak gerekir.

Bulgaristan Komünist Partisi (BKP) tarihinde halkın yurtseverlik duygularıyla eğitilmesi önemli yer tutuyor, hatta “bu eğitime yeterince önem vermedik” bile deniliyor.

Bence kelime oyunu yapmanın gereği yoktur; yurtseverlikle milliyetçilik neredeyse aynıdır ve kolayca birbirine dönüşebilir. BKP de sosyalist yurtseverlikle milliyetçiliğin aynı şey olmadığını açıklıyor ama sosyalist Bulgar ulusu yaratmak adına ülkedeki Türklerin asimile edilmesine de –özellikle 1980'li yıllarda- açık olarak yöneliyor. Sosyalist yurtseverlikten milliyetçiliğe geçiş hiç zor olmuyor.

Çözüm bulunacak sorular

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 02 Nisan 2020 20:41 -

Burada çok önemli başka bir konu bulunuyor: sosyalizmin ilk yılları geride kaldıktan sonra halkın büyük bölümünün etkilenmesinde marksizm-leninizm yeterli olmuyor, BKP de bu nedenle yurtseverlik eğitimine yöneliyor. Ülkenin en büyük kitle örgütü olan Anavatan Cephesi de temel olarak bu amaçla çalışıyor. Sadece parti üyelerine değil bütün halka hitap ediyor ve partinin etki alanını genişletiyor.

Somuta inelim; halkın yurtseverlik eğitimi nasıl yapılıyor?

Bulgaristan yaklaşık 500 yıl Osmanlı İmparatorluğu'nun sömürgesi olmuş. Osmanlı'ya karşı mücadelenin kahramanları –sosyalist olmasalar bile- tanıtılıyor; buna Bulgaristan'daki anti-faşist mücadelenin önemli isimleri de ekleniyor. Bulgar tarihi, Bulgarca, Bulgar halk kültürü –mesela halk oyunları- üzerinde özellikle duruluyor. Bulgarların özel bir millet oldukları vurgulanıyor.

Bu politikayla BKP üyesi olmayan kesime de ulaşıyor, onları etkiliyor.

SSCB için bu kadar ayrıntılı bilmiyorum ama Nazilerin bu ülkeyi işgali sırasında kadınların tutumlarını anlatan Svetlana Aleksiyeviç'in **Kadın Yok Savaşın Yüzünde** kitabında, ülkenin her yanında genç kızların askere gitmek için şubelere koşması da anlatılıyor. Bunu onlara yaptıran marksizm-leninizm değil yurtseverliktir. Ülkemizi işgal ediyorlar, düşüncesidir. Savunulan sosyalist anavatan'dır ama burada vurgu anavatan'adır.

Bulgaristan'da sosyalizmin tarihinde şunu görebilmek mümkündür: BKP etkisini yaymak için kitlelerin inançlarıyla, sosyalist düşünce arasında bağlantı kuruyor. Anavatan sevgisi, ulus sevgisi kitle inancının önemli bileşenleridir. BKP din ile sosyalizm arasında bağlantı kurmak konusunda pek başarılı değil, dine karşı propagandaya önem veriyor ve özellikle dinci Türkleri de bu nedenle fazlasıyla kafaya takıyor.

Bütün sosyalist ülkelerde değişik oranlarda aynı politika hayata geçiriliyor.

Türkiye sosyalizminin karşılaşacağı önemli sorunlardan birisi budur ve buna şimdiden

Çözüm bulunacak sorular

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 02 Nisan 2020 20:41 -

hazırlanmak gerekiyor. Bu ülkenin tarihiyle sosyalizmin amaçları arasında nasıl bir bağ kuracağız, din ya da dini inançlarla da aynısını nasıl yapacağız?

Sonuçta amaç dinin zayıflatılmasıdır ama dini reddederek bunu yapamazsınız ve bu zamanla kendiliğinden de olmuyor.

İnsanların buldukları ülkeyi, içinde yaşadıkları halkı sevmesi kaçınılmazdır da bunu sosyalizmin amaçlarıyla nasıl bağlayacağız ve milliyetçiliğe dönüşmesini nasıl engelleyeceğiz?

Marx-Engels'in sosyalizm anlayışında dünya devrimi (Batı Avrupa devrimi anlamında) öngörüldüğü için bu sorunlar yoktur; 20. yüzyıl sosyalizminde ise vardır.

Esas iş devrim sonrasında olmakla birlikte devrim sonrasında cevapları devrim öncesindeki düşüncelerden, tartışmalardan apayrı değildir, olamaz da...

Yazıyı çok uzatmamak için konuya sonraki yazıda devam edeceğim...